

Erdészeti gyűjtemények XII.



Természet- és vadászfestmények

A festőművészet a képzőművészet egyik ága, amely síkbeli vonalakból, színekkel alakít ki művészi kompozíciókat. A festmények mellett készülhetnek akvarellek, grafikák és szénrajzok is. Az emberiség évszázadok óta díszíti, teszi otthonosabbá lakhelyét és munkahelyét különböző művészi alkotásokkal, így többek között festményekkel is.

nek festését a gondos témaválasztás, a részletek valóságghű, egyéni stílusú bemutatása jellemezte. Jeles könyvillusztrátor, de neki köszönhetjük a jellegzetes, sárga keretű védett madarakat bemutató plakátsorozatot is. Festményein előszeretettel ábrázolt madarakat, de emellett vadászati jeleneteket is megörökített. Kortársuk volt Balogh Péter (1947–1982) grafikus, aki zseniális tehetségét rövid ideig kamatoztathatta, mivel nagyon fiatalon elhunyt. Neki is legkedveltebb témája a természet volt. Rajzait rendszeresen közzé tették különböző folyóiratok, számos könyvhöz készített illusztrációkat.

Napjainkban többek között erdész- és vadászházak, valamint családi házak falait díszítik a természet- és vadászfestőink művei. A hajdani művészek mellett szerencsére kortárs művészeink munkáival is sokfelé találkozhatunk. Számuk az elmúlt évtizedekben megnőtt. Munkáik kiállításokon, könyvek,



Csergezán Pál: Vadkan

A természet- és vadászfestészet egy meglehetősen periférikus ága a festészetnek, amelynek hazai kezdetei az 1800-as évek végére tehetőek. Az ide sorolható festmények témája a természet, ezen belül a vadászat, illetve a természetben élő védett és vadászható állatfajok. Fontos a képek realista, mégis némiképp idilli ábrázolása.

Ráadásul a téma megválasztása és helyes ábrázolása sok veszélyt rejt magában. A nem megfelelő ábrázolás könnyen giccsessé válhat. „Amelyik kép nem fest idillt, bizonyos értelemben hazug idillt a vadászatról, azt nem nevezzük vadászfestménynek” – írja Meszlényi Attila. Szerencsére a műfajban napjainkban is születnek olyan művek, amelyek méltó-

ak a műalkotás elnevezésére, és a művészeti közélet is elismeri. Kőhalmy Tamás vadászfestő szerint „A kortárs művészetben elenyésző számú alkotó választja a természetfestészetet. ... A rendes művészek amatőrnek tartják a természetfestőket, immár egy évszázada, ez megosztja a művészvilágot.”

A millennium idején tömegesen kezdtek megjelenni olyan kiadványok, amelyek illusztrálásához a kor művészei közül egy sokszínű és magas minőségű művészetet alkotó gárda alakult ki. Közöttük kell keresni a hazai állat- és madárábrázolást, valamint a természet- és vadászfestészet első mestereit. Ide sorolható Neogrady Antal (1861–1942), aki remek hangulatú képeivel, valamint Vezényi Elemér (1879–1967), aki madárábrázolásaival alkotott maradandót. Csörgey Titusz (1875–1961) korának kiemelkedő ornitológusa volt. Másrészt tehetséges képzőművész is, akinek madárképei az 1900-as évek elején a világ élvonalába tartoztak. Munkái számos hazai és külföldi könyvben jelentek meg. A kezdeti időszak kiemelkedő művészei közé tartozott Schell József (1900–1970) is, akinek kedvelt témája volt a vadászat. Képeit gyakran közölte a Nimród folyóirat. Az 1960-as években Széchenyi Zsigmond könyveihez készített illusztrációkat.

A múlt század második felének egyik legkiemelkedőbb vadászfestője Csergezán Pál (1924–1996) volt. Számtalan könyv illusztrálása fűződik a nevéhez. Emellett egyéni stílusú festményein előszeretettel ábrázolta az erdők állatvilágát. Halála után a nevét viselő alapítvány évente egy kiemelkedő természetábrázoló művészt Csergezán-díjjal jutalmaz. Kortársuk volt Muray Róbert (1931–2009), aki-



Valaczkai Erzsébet: Vamacska

naptárak, egyéb kiadványok díszei. Közülük többen a világ számos, egzotikus pontjára eljutva alkothattak. Napjaink művészei közül sokan érdemelnek említést. Közülük olyanokat sorolok fel, akiknek az alkotásaival személyesen is találkoztam: Boros Andrea, Boros Zoltán, Budai Tibor, Császár József, Kiss Richárd, Kovrig Miklós, Kókay Szabolcs, Kőhalmy Tamás, Matyikó Tibor, Meszlényi Attila, Prihoda Judit, Valaczkai Erzsébet, Zsoldos Márton.

Andrés Pál
okl. erdőmérnök



Muray Róbert: Vadászó kerecsensólyom